

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 89g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (5) lit. a) din
Codul administrativ

(competența jurisdicțională în cazul acțiunilor în contencios administrativ)

CHIȘINĂU
12 martie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte*,
 dlui Sergiu LITVINENCO,
 dlui Ion MALANCIUC,
 dnei Viorica PUICA,
 dlui Nicolae ROȘCA,
 dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
 cu participarea dnei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 7 aprilie 2025,
 Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
 Având în vedere actele și lucrările dosarului,
 Deliberând la 12 martie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (5) lit. a) din Codul administrativ, ridicată de dl avocat Evghenii Becu, în interesele dnei Liudmila Bratan, în dosarul nr. 3d-18/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către doamnele judecătore Stela Procopciuc și Diana Stănilă și de dl judecător Ion Malanciuc, de la Curtea Supremă de Justiție, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Dna Liudmila Bratan a fost sancționată disciplinar prin hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-195/2022 din 22 septembrie 2022.

4. Ulterior, dna Liudmila Bratan a contestat hotărârea privind aplicarea sancțiunii disciplinare la Curtea Supremă de Justiție.

5. În cadrul ședinței de judecată, dl avocat Evghenii Becu a ridicat, în interesele dnei Liudmila Bratan, excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (5) lit. a) din Codul administrativ.

6. Printr-o încheiere din 4 aprilie 2025, Curtea Supremă de Justiție a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 115 Instanțele judecătorești

„(1) Justiția se desfășoară prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

[...]”

Articolul 119 Folosirea căilor de atac

„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.”

8. Prevederile relevante ale Codului administrativ nr. 116 din 19 iulie 2018 sunt următoarele:

Articolul 191 Competența jurisdicțională pentru acțiunea în contencios administrativ

„[...]”

(5) Curtea Supremă de Justiție soluționează:

a) în primă instanță, prin hotărâri irevocabile, acțiunile în contencios administrativ privind contestarea hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor;

b) cererile de recurs împotriva hotărârilor, a deciziilor și a încheierilor curților de apel.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că lipsa unei căi de atac împotriva unei hotărâri judecătorești pronunțate de Curtea Supremă de Justiție ca primă instanță îi afectează dreptul la apărare și accesul liber la justiție, deoarece exclude posibilitatea unui control judecătoresc suplimentar. Totodată, în opinia autorului, prevederea contestată este contrară articolului 119 din Constituție, articol care instituie la nivel constituțional folosirea căilor de atac. De asemenea, acesta a susținut că prevederea ar încălca dispozițiile articolului 115 alin. (1) din Constituție, articol care nominalizează instanțele judecătorești prin care se desfășoară justiția.

10. Prin urmare, autorul sesizării pretinde că dispoziția contestată este contrară articolelor 20, 26, 115 alin. (1) și 119 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în această cauză a unor prevederi din Codul administrativ, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de avocatul unei părți a procesului (a se vedea § 5 *supra*), este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 191 alin. (5) lit. a) din Codul administrativ. Această prevedere nu a constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

15. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză aflată pe rolul Curții Supreme de Justiție, având ca obiect anularea hotărârii Consiliului Superior al Procurorilor nr. 1-195/2022 din 22 septembrie 2025. Astfel, Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată la examinarea cauzei.

16. Curtea notează că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 156 din 5 decembrie 2024, § 20).

17. Autorul sesizării și-a bazat excepția de neconstituționalitate pe articolele 20 (*accesul liber la justiție*), 26 (*dreptul la apărare*), 115 (*instanțele judecătorești*), 119 (*folosirea căilor de atac*) din Constituție.

18. Autorul sesizării consideră că lipsa unei căi de atac împotriva hotărârilor irevocabile pronunțate de Curtea Supremă de Justiție în primă și unică instanță afectează dreptul la apărare, accesul liber la justiție și contravine articolelor 115 și 119 din Constituție.

19. Curtea reține că articolul 20 garantează accesul la o instanță competentă, independentă și imparțială, care examinează cauza în fapt și în drept. Acesta nu consacră un drept autonom la examinarea cauzei în două sau mai multe grade de jurisdicție în materie administrativă.

20. În cazul contestării hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor, legea îi acordă Curții Supreme de Justiție competența de primă și unică instanță. Instanța dispune de competențe de jurisdicție deplină, examinând cauza în fapt și în drept.

21. Faptul că o categorie specială de litigii este atribuită instanței supreme nu suprimă accesul la justiție, ci reprezintă o opțiune de organizare judiciară ce ține de marja de apreciere a Parlamentului, pe baza articolelor 72 alin. (3) lit. e) și 115 alin. (4) din Constituție.

22. Prin urmare, Curtea reține că articolul 20 din Constituție nu este incident.

23. Cu referire la incidența articolul 26 din Constituție, Curtea observă că dreptul la apărare vizează posibilitatea părții de a-și prezenta argumentele, de a aduce probe și de a beneficia de garanții procesuale efective în cadrul procedurii judiciare. Autorul excepției nu a demonstrat că norma contestată îl privează de aceste garanții în procedura pendinte, ci critică absența unui mecanism suplimentar de control jurisdicțional. Totuși, dreptul la apărare nu echivalează cu dreptul la mai multe grade de jurisdicție.

24. Curtea subliniază că nici Constituția, nici Convenția Europeană a Drepturilor Omului nu reglementează dreptul la exercitarea căilor de atac în toate procedurile judecătorești. Dreptul la un dublu grad de jurisdicție, garantat de articolul 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, se referă doar la materia penală (a se

vedea HCC nr. 9 din 7 aprilie 2022, § 29). Totodată, potrivit articolului 2 § 2 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, acest drept poate face obiectul unei excepții în cazul în care cea mai înaltă instanță judecătorească, potrivit legii, examinează cauza în calitate de primă instanță.

25. Sub acest aspect, articolul 119 din Constituție stabilește că împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate pot exercita căile de atac „în condițiile legii”. Curtea reiterează că ține de competența legislatorului să instituie numărul căilor de atac și condițiile în care acestea pot fi exercitate, cu respectarea prevederilor Constituției (a se vedea DCC nr. 74 din 16 iunie 2022, § 21). Având la bază această constatare, Curtea nu poate reține incidența articolului 119 din Constituție.

26. Din motivele enunțate mai sus, Curtea nu poate reține argumentele autorului excepției de neconstituționalitate potrivit cărora caracterul irevocabil al hotărârilor pronunțate de Curtea Supremă de Justiție în calitate de primă și unică instanță ar restrânge dreptul de acces la justiție și dreptul de apărare. Curtea constată astfel că lipsa unui dublu grad de jurisdicție nu echivalează, în toate cazurile, cu o restrângere a exercițiului dreptului de acces la justiție și a exercițiului dreptului la apărare, acestea putând fi asigurate prin totalitatea garanțiilor stabilite de lege care permit exercitarea drepturilor procesuale în cadrul unui singur proces.

27. Cu referire la incidența articolului 115 alin. (1) din Constituție, Curtea observă că această normă constituțională stabilește structura sistemului judecătoresc și competența acestuia de a înfăptui justiția, fără să instituie o obligație de examinare a cauzelor în cadrul mai multor grade de jurisdicție. În acest context, Curtea constată că stabilirea competenței Curții Supreme de Justiție de a soluționa anumite cauze în primă și unică instanță nu contravine articolului 115 din Constituție.

28. Așadar, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alin. (4) lit. d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (5) lit. a) din Codul administrativ, ridicată de dl avocat Evghenii Becu, în interesele dnei Liudmila Bratan, în dosarul nr. 3d-18/2024, pendinte la Curtea Supremă de Justiție.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 martie 2026

DCC nr. 40

Dosarul nr. 89g/2025